Toelichting Meerjarig investeringsplan

Inleiding
In de begrotingsvergadering van 5 november 2020 zijn vragen over de financiële ruimte voor toekomstige investeringen gesteld en werd de suggestie gedaan om een zogenaamd Meerjarig investeringsplan (MJIP) van 10 jaar op te stellen. Aanleiding was dat we veel investeringen op ons af zagen komen en we geen middelen in de begroting beschikbaar hadden voor vervanging en/of renovatie. Inmiddels hebben we een meerjarig investeringsplan opgesteld. De eerste versie is aangeboden bij de begroting 2022. Elke kadernota en begroting actualiseren we het plan. Daarmee is het een dynamisch document. Ook in deze Begroting 2027 bevat een geactualiseerd MJIP.

Het Meerjarig investeringsplan biedt u inzicht welke investeringen de komende jaren op ons afkomen. Voor deze investeringen zijn (nog) geen middelen beschikbaar voor vervanging en of renovatie. Het is ons volstrekt duidelijk dat de totale beschikbare financiële ruimte beperkt is voor alle bestuurlijke bestedingsvoorstellen en dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt. Hiervoor is visie nodig. Graag nodigen wij u uit om samen met ons de komende jaren hier vorm aan te geven. Ook is het, in verband met de beperkte financiële ruimte, duidelijk dat de investeringen gefaseerd moeten worden. Als voorbeeld kan worden genoemd de nieuwbouw, renovatie en verduurzaming van onderwijshuisvesting, fietspaden en Wijkrenovatie. Keuzes en fasering is het devies.

Financiering van het MJIP
Onze huidige systematiek is dat de bestuurlijke bestedingsvoorstellen integraal worden afgewogen en dat er vervolgens financiële ruimte voor deze voorstellen wordt gezocht. Vervolgens worden alle afzonderlijke voorstellen uitgewerkt en separaat aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

We hebben in het kader van een zogenaamde "warme overdracht" van het oude naar een nieuw bestuur, middelen gereserveerd voor de komende bestuursperiode. In de Begroting 2026 is besloten, voor het maken van structurele financiële ruimte, € 1 miljoen structurele ruimte toe aan het MJIP toe te voegen. Voor deze nieuwe bestuursperiode is € 0,5 miljoen beschikbaar voor nieuw beleid.

Budget MJIP	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Voor Begroting 2027	**500.130**	**500.130**	**500.130**	**500.130**

De voorstellen MIJP zijn net als de bestuurlijke voorstellen in de Kadernota 2027 niet geprioriteerd. Aan de hand van beleid van voorgaande jaren en het Bestuursprogramma 2026-2030 prioriteren we de voorstellen MJIP in de Begroting 2027. Zie hiervoor de bijlage DPL van de Begroting 2027.

We nodigen uw raad, bij de behandeling van de Begroting 2027 op 5 november 2026, om een reactie te geven op de voorstellen MIJP en met eventuele amendementen te komen.

Toelichting op de investeringen
We lichten de investeringen toe per categorie toe:

Binnensport
In de raadsvergadering van 10 mei 2021 is de Toekomstvisie binnensport behandeld en de visie vastgesteld en heeft het college de opdracht gekregen om uitvoering te geven aan de opgenomen opgaven. Uit deze visie blijkt dat diverse gymzalen, sporthallen en sportzalen sterk verouderd zijn en niet allemaal meer voldoen aan de eisen die in de huidige tijd worden gevraagd. De relatie binnensport en onderwijs is daarbij van belang.

Buitensport
Naast het regulier onderhoud hebben we renovatie van velden en onderhoud en vervanging aan sporttechnische inrichting. Het plan is om dit gefaseerd uit te voeren in 5 jaar. Voor 2027 is conform de planning een voorstel in de Begroting 2027. In deze begroting doen we een voorstel om de investeringskosten € 170.000 (€ 15.000) beschikbaar te stellen.

Gemeentewerf
Op de MJIP resteert een investering voor verduurzaming de werf in 2e Exloërmond en Afval brengpunt. Ook zijn aanpassingen nodig voor het verduurzamen van het materiaalplan en voor CO2 Neutrale gemeente. De zoutloods is aan vervanging toe en is gebouwd in 2003 en wordt verplaatst naar het recente nieuwe aangelegde opslagterrein. Op de huidige plek van de zoutloods kan daarmee een stap worden gezet in de bedrijfsvoering. Dit betreft verduurzaming van de huidige was- en tankplaats. De kapitaallast bedraagt € 6.500. In de Begroting 2027 doen we een voorstel voor de verduurzaming.

Onderwijshuisvesting
We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen en dus ook voor nieuwbouw en/of renovatie. Ook speelt de verduurzaming van deze scholen daarbij een rol. Het IHP is door de raad op 20 april 2023 vastgesteld.

We gaan het IHP de komende periode actualiseren en uit deze actualisatie blijkt dan welke komende investeringen noodzakelijk zijn en welke middelen daarbij nodig zijn.

<u>Kindcentrum Vathermond</u>
In de raadsvergadering van oktober 2026 wordt de raad door middel van een raadsvoorstel, over de aanvullende financiering van het Kindcentrum Valthermond geïnformeerd. In de Begroting 2027 doen we vervolgens een investeringsvoorstel van € 1,4 miljoen. De nieuwbouw komt naast het MFA Valthermond (’t Brughuus) en geeft kansen voor intensieve samenwerking. In de Begroting 2027 is het MFA Valthermond PM geraamd.

Overige gebouwen
Onze gemeente heeft diverse overige gebouwen zoals woning / schapeninformatiecentrum. Investeringen in deze gebouwen zijn afhankelijk van een visie over deze gebouwen. Daarbij is ook het verkopen van deze gebouwen een optie.

Verkeer
In de raadsvergadering van 17 oktober 2019 is het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) voor de periode 2019-2029 vastgesteld. De kosten van de projecten die voortvloeien uit het GVVP zijn geraamd op € 6.200.000. Rekening houdend met de verwachte subsidies en het combineren met andere gemeentelijke of provinciale projecten is de verwachting dat er 10 jaar lang € 500.000 per jaar nodig is. Dus in totaal is het gemeentelijk aandeel € 5.000.000.

Het krediet voor het Gemeentelijke Verkeer en Vervoerplan (GVVP) in de komende jaren is vanwege indexatie en de wens om extra te investeren in verkeersveiligheid verhoogd naar € 600.000 per jaar. De kapitaallasten bedragen € 45.000 per jaar.

Bruggen (kunstwerken)
Uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) blijkt dat er structureel te weinig middelen beschikbaar zijn voor het onderhoud van bruggen.

In het MJIP staat een voorstel om een aantal bruggen in onze gemeente te renoveren. De kapitaallasten bedragen in totaal € 55.000. In de begroting 2025 is besloten dit gefaseerd uit te voeren in vijf jaar. Dit geeft een jaarlijkse kapitaallast van € 11.000.

Fietspaden
Het investeringsbedragen in het MIJP is aangepast conform de opzet en inhoud van het Fietsplan. Dit plan is door externen opgesteld en het college komt de komende periode met een voorstel. Dit voorstel is sterk afhankelijk van externe subsidies. Duidelijk is dat er keuzes moeten worden gemaakt, faseren en dat cofinanciering van rijk/provincie noodzakelijk is.

In de begroting 2027 is de doorfietsroute Borger-Exloo-Valthe-Exloo PM geraamd. In een overeenkomst is opgenomen dat deelnemers 20% van het benodigde budget beschikbaar stellen. De overige 80% wordt gezocht naar aanvullende financiering van Rijk en of Provincie. Het is ons beleid dat eerst de aanvullende financiering toegezegd is en dat we daarna onze bijdrage ten laste van het MJIP brengen.

Hunzevallei
Voor het fietspad Westerlanden bij Borger zijn we in overleg met de provincie voor een subsidie (50%). Er is reeds budget van € 345.000 beschikbaar. We zijn in afwachting op een besluit van de provincie en doen daarna een voorstel voor het beschikbaar stellen van middelen.

Openbare Verlichting verduurzamen
Om te voldoen aan het Energieakkoord (50% energiebesparing in de openbare verlichting in 2030 ten opzichte van 2013) zijn voor de jaren 2019 en 2024 middelen ter beschikking gesteld om de openbare verlichting te verduurzamen. Het project is afgerond en het voorstel is voor een versnelde uitfasering van PL-lampen (spaarlampen). Het voorstel is om hiervoor € 53.125 te investeren. Dit geeft een kapitaallast van € 3.984.

Wijkrenovatie
In de Kadernota 2025 is een motie een over Wijkrenovatie aangenomen. In de begroting 2025 is vervolgens besloten een bestemmingsreserve Wijkrenovatie in te stellen en hiervoor incidenteel voor 2025 € 250.000 te doteren. In de Begroting 2026 is vervolgens besloten om (extra) € 250.000 beschikbaar te stellen voor Wijkrenovatie.

In de raadsvergadering van 19 juni 2025 is, op basis van een extern onderzoek, de uitvoeringsvolgorde van een zestal wijken geprioriteerd. In het MJIP is conform de raming van het externe adviesbureau € 375.000 opgenomen voor de geprioriteerde wijk Noordes te Borger. Dit geeft een jaarlijkse kapitaallast van € 21.875.

Openbare Ruimte – Wegen: Herstructurering 2e Exloërmond

De herstructurering van de deelgebieden Midden en West in 2e Exloërmond is een integrale gebiedsontwikkeling waarin woningbouw, openbare ruimte, leefbaarheid en duurzaamheid

samenkomen. De totale herstructurering kost € 2,5 miljoen. Hiervan kan een deel worden gefinancierd uit bestaande budgetten en door externe subsidies. In deze Begroting 2027 wordt voorgesteld een investeringsbedrag van € 983.500 beschikbaar te stellen.

Dorpshuis Buinen vernieuwen
Er zijn plannen en diverse scenario's om het dorpshuis Buinen te vernieuwen. Voor de vernieuwing heeft het bestuur van het dorpshuis een kans voor een LEADER-subsidie. Voor de aanvraag van deze subsidie is een intentieverklaring nodig vanuit de gemeente. We stellen voor om indicatief € 1 miljoen hiervoor te reserveren (kapitaallast € 50.000). De komende periode gaan we samen met het bestuur de scenario's verder verkennen en dan wordt ook duidelijk de kostenraming van de vernieuwing van het dorpshuis. Als dit duidelijk is, dan gaan we de raad, door middel van een raadsvoorstel, een besluit laten nemen.